

Ключевые слова: иноязычная подготовка, формирования иноязычной компетентности, высшее учебное заведение, профессиональная деятельность, иностранный язык, методы и приемы.

The article discusses effective technologies, means, methods of foreign language competence formation in institutions of higher education. Outlined behavior and culture of lecturer, his individual features and their influence over qualitative professional training of future specialists.

Key words: foreign language competence formation, institution of higher education, professional training, foreign language, methods and technologies.

УДК 371.214.114

О.Ю. Пінаєва, О.Г. Стратій, М.В. Гармазій
м. Вінниця, Україна

ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛЬНОГО КОМП'ЮТЕРА У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Постановка проблеми. У нинішніх умовах широке впровадження інформаційних технологій у процес навчання, що базується на комп'ютерній підтримці, стає незамінним помічником викладачів в опануванні студентами інформаційних потоків.

Навчання студентів, що базується на комп'ютерній підтримці, дозволяє розширити та поглибити теоретичну базу знань і надати результатам навчання практичної значущості, інтегрувати навчальні предмети і диференціювати навчання відповідно до запитів, нахилів та здібностей студентів.

Розв'язуючи дидактичні завдання у межах використання інформаційних технологій у процесі професійного навчання, ми стикаємося з суперечністю між бажанням передати комп'ютеру максимум педагогічних функцій і можливостями комп'ютера ефективно їх реалізувати.

Аналіз попередніх досліджень. Питання використання комп'ютерної техніки у процесі навчання розглядаються у працях багатьох учених, а саме: В. Бикова, Р. Гуревича, І. Захарової, М. Кадемії, М. Жалдака, Г. Кедровича, Є. Полат, Г. Селевко. У своїх працях науковці зазначають, що персональний комп'ютер — універсальний навчальний засіб, який може бути з успіхом використаний на різних за змістом і організацією навчальних і позааудиторних заняттях.

Мета статті — обґрунтувати доцільності використання комп'ютерних технологій викладачами вищих навчальних закладів (ВНЗ) у процесі професійного навчання.

Виклад основного матеріалу. Передавання знань є складовою людської діяльності, тому застосування новітніх інформаційних технологій у галузі освіти зумовлені двома чинниками. З одного боку, це необхідність підготувати студентів до їхньої майбутньої професійної діяльності в ролі вчителя, а з іншого — необхідність більш ефективної передачі знань, до швидкого сприйняття й обробки інформації, яка надходить, успішне її відображення і використання. Наявність знань і вмінь з інформаційних технологій стає базовою вимогою для випускника. Молода людина, яка не володіє сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ), яка не ознайомила з технологіями Інтернету в ВНЗ, буде неминуче відкинута за межі сучасного інформаційного суспільства.

Пріоритетне значення має вирішення психолого-педагогічних проблем комп'ютерного навчання, що безпосередньо пов'язано з розробкою ефективних навчальних програм. Невисока ефективність комп'ютерного навчання часто пояснюється не стільки навчанням у цілому, скільки недосконалістю комп'ютерних програм, які використовуються.

На основі вивчених джерел можна виділити п'ять основних переваг комп'ютера, завдяки яким підвищується ефективність навчального процесу:

1. Розширення можливості подання навчальної інформації. Застосування кольору, графіки, мультиплікації, звуку дає змогу відтворити реальну обстановку діяльності.

2. Підсилення мотивації навчання. Не тільки новизна роботи з комп'ютером, що сама по собі нерідко сприяє підвищенню інтересу до навчання, а й можливість регулювати подання навчальних завдань за складностями, виробляти в учнів інформаційну культуру.

3. Активне залучення студентів до навчального процесу. Один з найбільш істотних недоліків існуючої системи навчання полягає в тому, що вона не забезпечує активного включення студентів у навчальний процес.

4. Комп'ютери дають змогу успішно застосовувати в процесі навчання задачі на моделювання різних ситуацій.

5. Здійснення контролю за діяльністю учнів, забезпечуючи при цьому гнучкість керування навчальним процесом [1, с. 22; 2, с. 10-13].

Використання ІКТ в освіті — це широке впровадження в педагогічну практику психолого-педагогічних розробок, що дозволяють інтенсифікувати навчальний процес, та створення можливості легкого доступу учнів до практично необмеженого обсягу інформації та її аналітичної обробки, підсилення інтелектуальних можливостей, створення умов для перебудови їхньої пізнавальної діяльності

Комп'ютерні технології позитивно впливають на процес навчання і виховання, на нашу думку, насамперед тому, що змінюють схему передачі знань і методів навчання. Водночас упровадження таких технологій у систему освіти в умовах становлення інформаційного суспільства ґрунтується на застосуванні засобів телекомунікацій і комп'ютерів, спеціального устаткування, програмних і апаратних засобів, систем обробки інформації тощо. Серйозною проблемою у запровадженні інформаційних технологій у навчальний процес ВНЗ є відсутність відповідного програмного забезпечення з окремих предметів, у тому числі, з підготовки вчителів.

Наразі, на жаль, розроблено незначну кількість педагогічних програмних засобів (ППЗ) для безпосереднього використання в процесі навчання, які враховували б індивідуальні особливості учнів. Проте значна кількість програмних засобів забезпечують учасників навчального процесу можливістю самостійно формулювати й розв'язувати досить широке коло завдань різних рівнів складності.

У зв'язку з цим визначимо шляхи застосування комп'ютерів для програмної підтримки навчального процесу у ВНЗ: ілюстрація і візуалізація навчальної інформації; демонстрація застосувань математичних, фізичних, технічних методів дослідження різноманітних процесів і явищ; формалізація знань про предметний світ; розвиток просторового мислення; створення і вивчення технологічних моделей, процесів і явищ; полегшення та поглиблення розуміння методів; забезпечення практичної спрямованості навчального матеріалу тощо.

Використання ППЗ у процесі профільного навчання забезпечує можливість для більш предметного ознайомлення студентів із технікою (у тому числі комп'ютерною) та її використанням у сучасному виробництві. Це сприяє розширенню у студентів кругозору, розвитку обізнаності в різних сферах людського життя, розумінню проблем сучасного виробництва. Творча людина не обмежується якимось одним видом діяльності, вона має бути компетентною в широкому колі питань.

Доступ до ресурсів мережі Інтернет, широке використання офісних програм, графічних редакторів, прикладних програмних засобів у процесі підготовки до занять створює умови формування у студентів умінь висловлювати власні думки в письмовій формі, здійснювати пошук і обробку інформації, презентуючи її у вигляді графіків, схем, креслень, правильно формувати текст електронного документа тощо [3, с. 8].

Ефективність використання комп'ютера в цьому разі визначається ще й тим, що скорочується час на вивчення теми за програмою. ПК вивільнює час для навчальної діяльності, дає змогу студентам ліквідувати прогалини в знаннях, повернутися до вивченого раніше матеріалу. У разі виникнення труднощів студент може викликати необхідну інформацію на

дисплей (скажімо, означення певного поняття) і, прочитавши його ще раз, перейти до виконання завдання.

ПК доцільно використовувати в режимі навчання, тренажера та контролю. Природно, що режим роботи ПК визначає й тип програми: навчальна, тренувальна чи контролююча. Коротко їх охарактеризуємо.

У режимі навчання ПК має вести студентів від незнання до знань. Навчальні програми можуть бути записані на компакт-дисках, флеш-носіях і презентувати студентам нові знання, скажімо, про використання комп'ютерів у педагогічній діяльності, на виробництві, у сільському господарстві, медицині, космосі тощо. У режимі тренажера за допомогою комп'ютера відпрацьовується один елемент, наприклад, уміння розрізняти за певними ознаками серед багатьох зображень одне конкретне. Під час розробки програми потрібно обов'язково передбачити реакцію комп'ютера на помилку та пояснення до неї. Пояснення може бути обов'язковим, або викликатися на дисплей за бажанням студента. У програмі має бути чітко вказаний шлях слідування після того, як пояснення вивчене: повернутися до першого завдання та виконати його знову, або рухатися далі.

У режимі контролю ПК підраховує помилки, зроблені студентами, і оцінює правильність відповідей. Тут потрібно чітко визначити шлях від одного завдання до іншого, або допустити можливість повернення до попереднього завдання, проте не повідомляти додаткову інформацію [4, с. 16].

Наступний вид застосування комп'ютера в процесі професійного навчання — це різноманітні комп'ютерні вправи. Цей вид діяльності спрямований на практичне застосування та засвоєння відповідних умінь і навичок на основі попередньо вивченого теоретичного матеріалу. Дуже корисним є те, що викладач або студент (залежно від навчальної ситуації) можуть вільно розширювати комплекс вправ, доповнювати його. Практично це означає, що під час вивчення, наприклад, теми «Техніка», а саме будови універсальної швейної машини 1022М класу, студенти спочатку вивчають внутрішню будову за допомогою комп'ютера, маючи можливість побачити її ніби «зсередини», а потім можуть відповісти на питання про типи з'єднань, процеси передачі руху, які використовуються у швейній машині, знайти несправності у роботі і навіть запропонувати методи їх ліквідації.

Використання мультимедійних технологій у навчанні дає змогу здійснити справжній технологічний прорив в організації і практичній реалізації навчального процесу. З'явившись спочатку як техногенне об'єднання різноманітних способів подання інформації (аудіо-, відео- та ін.), що й породило сучасну назву, поняття «мультимедіа» поступово наповнилося новою суттю саме завдяки змістовній частині додатків, а не технічних засобів, які їх реалізують.

На теперішній день мультимедійні програми широко використовуються в різноманітних галузях завдяки різноплановій спрямованості: довідники, енциклопедії, репетитори з різних предметів, навчальні, демонстраційні програми, електронні навчально-методичні комплекти дисциплін тощо. Вже існують десятки тисяч компакт-дисків з мультимедійними навчальними програмами із різних предметів — загальноосвітніх, загальнотехнічних і спеціальних.

За належного програмного й технічного забезпечення використання мультимедійних програм у процесі професійного навчання приведе до поліпшення знань студентів, розширення їхнього світогляду, надання можливості спостерігати явища та процеси, які на звичайному лекційному чи лабораторному занятті продемонструвати неможливо [3, с. 12].

Висновки. На основі аналізу педагогічної, психологічної та методичної літератури з проблеми дослідження встановлено, що основна перевага ІКТ перед іншими комп'ютерними навчальними засобами полягає в динамічності, можливості вносити зміни в процес професійного навчання, виправляти, доповнювати, враховуючи індивідуальні особливості конкретного студента чи групи. Мультимедійні засоби надають нові можливості в організації професійного навчання майбутніх учителів, а саме виявлення й розвиток їхніх творчих здібностей, а також сприяють формуванню самостійної роботи.

Література:

1. Гуревич Р. С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах: [монографія] / Р. С. Гуревич — Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2009. — 410с.
2. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Проблеми підготовки майбутніх учителів технологій у педагогічних ВНЗ: Монографія — Вінниця:ВДПУ, 2011 — 168 с.
3. Интерактивные технологии для обучения и организационного развития персонала : учебное пособие [упор. Панфилова А. П.]. — СПб : ИВЭСЭП, Знание, 2003. — 536 с.
4. Підласий І. П. Практична педагогіка або три технології : інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти / І. П. Підласий — К. : Вид. дім «Слово», 2004. — 616 с.

У статті висвітлено шляхи використання комп'ютерно-орієнтованих технологій у процесі професійної підготовки у ВНЗ, також використання мультимедійних технологій у навчанні, яке дає змогу здійснити активізацію навчання студентів в організації і практичній реалізації навчального процесу.

Ключові слова: засоби ІКТ, мультимедійні технології, застосування комп'ютерів.

В статье освещены пути использования компьютерно-ориентированных технологий в процессе профессиональной подготовки в ВУЗе, также использование мультимедийных технологий в обучении, что дает возможность активизировать обучение студентов в организации и практической реализации учебного процесса.

Ключевые слова: средства ИКТ, мультимедийные технологии, применение компьютеров.

This article presents a way of using computer-aided technology in vocational training at high school, also the use of multimedia technology in teaching, which gives the opportunity to enhance the education of students of organization and implementation process of study.

Key words: ICT tools, multimedia technologies, the use of computers.

УДК 378

О.О. Резван
м. Харків, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-РЕФЛЕКСИВНОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО ВНЗ

Сучасний етап розвитку освіти визначається тенденцією до підготовки фахівця, який би був навчений виявляти компетентність у швидкоплинному інформаційному просторі професійного середовища. Такий фахівець має виявляти спрямованість до самоосвіти та саморозвитку, що ґрунтується на засадах самоусвідомлення особистого професійного рівня, а ця спрямованість може стати якісним особистісним утворенням лише за умови сформованості професійно-рефлексивної позиції майбутнього фахівця.

Необхідність формування професійно-рефлексивної позиції майбутнього фахівця визначається тенденціями гуманізації вищої технічної освіти. При цьому актуальними для суспільства, що потребує таких фахівців, стають проблеми:

- недостатньо сформованих у студентів умінь виявляти рівень особистої фахової компетентності;
- неадекватне оцінювання рівня особистих фахових домагань стосовно ринку праці та особистих ресурсів і фахового досвіду;
- недостатньо сформованої у майбутніх фахівців потреби самовдосконалюватись відповідно до усвідомлення власної професійної недосконалості, що визначається у зовнішніх оцінках;